
SIGNALENBUNDEL

LEEFBAARHEID NIEUW-GENT / UZ

Resultaten bevraging beleidsbabbels 2023

Tijdens de maanden mei en juni van 2023 trokken we de wijk Nieuw-Gent/UZ in met het thema 'leefbaarheid'. Via de methodiek van de beleidsbabbels gingen we in gesprek met bewoners op verschillende vindplaatsen. In de voedselbedeling 'het Geraarke', Let's save food, aan de inkom van het wijkgezondheidscentrum en met een koffiekar tussen enkele woonblokken gingen we het gesprek aan. Als aanbod werden VOG-bonnen voorzien, waarmee een gratis maaltijd in het sociaal restaurant kan worden gehaald. Via het aanbod willen we mensen toeleiden naar het sociaal restaurant in hun wijk en ontmoeting creëren. Anderzijds doen we op deze manier ook aan rechten verkennen door via de VOG-bonnen te peilen naar het al dan niet bezitten van een UITpas met kansentariaf.

Via het thema leefbaarheid willen we in kaart brengen waarom mensen wel of niet graag in hun wijk wonen. In de literatuur is er reeds veel te vinden omtrent leefbaarheid. Echter zijn dit vaak kwantitatieve cijfers waarbij er nog te weinig zicht is op de verhalen achter deze cijfers. Daarnaast gaan we ervan uit dat verschillende wijken niet vergelijkbaar zijn met elkaar. Hoe een wijk leeft en beweegt is per wijk afhankelijk. Daarom stelden we op basis van enkele bronnen een lijst van verschillende elementen van leefbaarheid op. Met de elementen ter ondersteuning gingen we in gesprek met bewoners.

Aansluitend op de beleidsbabbels start een beleidsgroep op. In deze groep wordt er via een langduriger en diepgaander traject verder gewerkt met de signalen die uit de groep en deze bevraging komen. Het thema dat onder de loep wordt genomen is 'afval'.

Tijdens dit traject konden we beroep doen op een opgeleide ervaringsdeskundige in armoede en sociale uitsluiting vanuit De Link vzw (Brussel). 'Een opgeleide ervaringsdeskundige is iemand die op basis van persoonlijke en collectieve ervaringskennis in staat is deze kennis, in welke vorm dan ook, door te geven aan anderen.' Deze omschrijving laat zien dat het gaat om kennis die is gebaseerd op persoonlijke ervaring en die is verrijkt met andere ervaringen en bronnen van wetenschappelijke kennis. Zij brengen hiermee een type kennis in dat beleidsmakers kunnen benutten, naast professionele en wetenschappelijke kennisbronnen. Ze kunnen met andere woorden de kloof dichtten die wordt ervaren tussen de cliënt en de sociale professionals, tussen leefwereld en systeemwereld.

Doorheen deze bundel wordt de impact van diverse drempels uitgelicht en besproken vanuit de bril van ervaringsdeskundigheid. Dit wordt Het Link-effect genoemd.

01 HET BEGRIIP 'LEEFBAARHEID'

Met het begrip 'leefbaarheid' wordt aangegeven hoe aantrekkelijk en/of geschikt een gebied of gemeenschap is om er te wonen, of te werken. Het is een typisch containerbegrip, een verzamelwoord voor kwaliteitskenmerken van een woonomgeving en dus diffuus en multidimensioneel.

Een algemene definitie van leefbaarheid luidt als volgt; 'geschikt om erin of ermee te kunnen leven' (Van Dale, 1997). Leefbaarheid is dus een uitspraak over de relatie van een subject (een organisme, een persoon of een gemeenschap) en de omgeving. De term 'geschiktheid' heeft vaak betrekking op een minimale waarde, voldoende, maar niet veel meer dan dat. Een leefbare wijk lijkt daarmee eenzelfde kwaliteitsniveau te duiden als een eetbaar diner of een leesbaar boek (van Dorst, 2005).

In de jaren 70 heeft leefbaarheid zijn intrede gedaan in de gemeentelijke politiek. Leefbaarheid betekende hier: niet de gebouwen, maar de mens centraal, niet de kwantiteit, maar de kwaliteit. Vermeulen, toenmalig Rotterdamse wethouder beschreef het begrip als volgt: "Bakstenen kun je tellen, leefbaarheid niet" (Dieten en Moscoviter, 1994, in Van Dorst, 2005).

Duidelijk is dat bij de beoordeling van de mate van leefbaarheid verschillende factoren (indicatoren) een rol spelen. In ieder geval horen daartoe:

- De aanwezigheid van **voldoende voorzieningen** zoals scholen, winkels, parkeerfaciliteiten, openbare verlichting, groen en openbaar vervoer.
 - Aspecten die de **mate van (sociale) veiligheid** bepalen zoals inbraak, drugsgebruik, vandalisme en verkeer.
 - Zaken die te maken hebben met het **milieu** zoals vervuiling, zwerfvuil, bodemverontreiniging, luchtkwaliteit en geluidsoverlast.
 - De **kwaliteit van de openbare ruimte** zoals dat tot uiting komt in een al dan niet verloederd straatbeeld, leegstand, autowrakken of zeer langparkeerders, kapotte speeltoestellen en de onderhoudsstaat van parken en straten.
 - **Sociale kenmerken** zoals de aanwezigheid en kwaliteit van buurtcontacten en vormen van burenhulp.
-

02 RESULTATEN BEVRAGING 'LEEFBAARHEID'

Aan de hand van een oplistijng van verschillende elementen van leefbaarheid leest u de ervaringen, verhalen, signalen, wensen, dromen... van bewoners uit de wijk Nieuw-Gent/UZ. We gingen in gesprek met 53 bewoners uit de wijk. We maken een onderscheid tussen de input verkregen van mensen uit hoogbouw (appartementenblok) en dat van mensen uit de laagbouw (klein appartementsgebouw, gezinswoning...). We maken dit onderscheid omdat we ervan uitgaan dat hoe en waar je woont een grote invloed hebben op de beleving van leefbaarheid.

Hoogbouw

Laagbouw

THEMA'S

1. Kwaliteit van mijn woning
2. Afval
3. Buren en ontmoeting
4. Veiligheid
5. Andere
 - Winkels in de buurt
 - Openbaar vervoer
 - Leegstand
 - Groen in de wijk
 - Rust
 - Geluidsoverlast
 - Straatverlichting
 - Speeltuin
 - Vrijwilligerswerk
 - Scholen in de buurt
 - Activiteiten in de buurt
 - Alcohol- en druggebruik
 - Politie op straat
 - Parking
 - Andere

1 . KWALITEIT VAN MIJN WONING

Mensen met een armoederisico zijn oververtegenwoordigd in huisvesting van slechte kwaliteit. Bijna een derde van hen leeft in een huis met minstens één van de volgende problemen: vochtproblemen, geen bad of douche, geen toilet in de woning of een te donkere woning. Gewestelijke normen moeten nochtans garanderen dat elke woning aan minimale kwaliteitsvereisten voldoet. Hoewel deze essentieel zijn, hebben ze tegelijk soms perverse effecten tot gevolg, zoals prijsverhogingen en een verminderd woningaanbod.

We gingen met heel wat mensen in gesprek over 'de kwaliteit van mijn woning'. Het beginpunt van een gesprek rond leefbaarheid was dan ook vaak over 'hoe' mensen wonen. We stellen dat leefbaarheid onlosmakelijk verbonden is met de kwaliteit van de woning. We onderscheiden de gecapteerde ervaringen en verhalen in drie verschillende categorieën.

KWALITEIT VAN DE WONING

De kwaliteit van veel woningen in Gent laten te wensen over. Ook in de gecapteerde verhalen gaat het over schimmel, vocht, kapotte liften en vervuilde gangen/liften. Daarnaast zien we dat, in het geval van sociale verhuring, de ontoegankelijkheid van de huisvestingsmaatschappij het probleem in de hand werkt (zie verder meer hierover).

In de 30 eisen van recht op betaalbaar wonen eisen we dat 'Stad Gent een conformiteitsattest verplicht bij elke nieuwe verhuring, waarbij de Stad zorgt voor de nodige ondersteuning en coaching voor (particuliere) verhuurders.' Op deze manier zou de kwaliteit van de Gentse woningen stijgen. Sinds 1 oktober 2023 werd het conformiteitsattest in Gent dan ook verplicht bij woningen ouder dan 30 jaar. Het conformiteitsattest is een officieel document dat bewijst dat je huurwoning of kamerwoning voldoet aan die wettelijke normen.

GROOTTE VAN DE WONING

Zowel in de hoogbouw als laagbouw wordt het probleem van het wonen in een te kleine woning aangehaald. Terwijl hoogbouwprojecten bedoeld zijn om meer mensen toegang te bieden tot betaalbare huisvesting, kunnen te kleine woningen de kwaliteit van leven van bewoners in gevaar brengen. Daarbij komt een gebrek aan privacy en een algemeen gevoel van ongemak.

Zorgvuldige stedelijke planning en ontwerp overwegingen zijn hierbij een niet te onderschatten element. Het betrekken van bewoners bij het ontwerpproces kan helpen bij het identificeren van hun behoeften en voorkeuren, wat op zijn beurt kan leiden tot beter aangepaste en comfortabelere woonruimtes. Het ontwerpen van een sociale hoogbouw vraagt om een holistische benadering, waarbij de behoeften en het welzijn van bewoners centraal staan.

HUISVESTINGSMAATSCHAPPIJ IS ONTOEGANKELIJK

Een probleem dat al meermaals aangekaart werd is de ontoegankelijkheid van de huisvestingsmaatschappijen. Zowel in de signalenbundel van 2023 als in de 30 eisen van Recht op betaalbaar wonen komt dit signaal naar boven, ook tijdens onze beleidsbabbels werden meerdere verhalen opgevangen. Zo lezen we, net als in de signalenbundel, dat verhalen gaan over herstellingswerken die laattijdig of niet uitgevoerd worden, de vocht- en schimmelproblematiek die slecht of niet opgevolgd wordt en de gebrekkige, ontoegankelijke communicatie van de huisvestingsmaatschappij in het algemeen.

In de 30 eisen van Recht op betaalbaar wonen eisen we dan ook dat 'de nieuwe Gentse sociale woonmaatschappij investeert in kwaliteitsvolle begeleiding op maat van de sociale huurder.' Daarmee eisen we dat de woonmaatschappij inzet op een transparante en klantvriendelijke dienstverlening. Dat wil zeggen

dat ze zorgt voor een bereikbare sociale dienst, transparantie en tijdige huurkostafrekening, een duidelijk en opvolgbaar systeem voor gebreken en herstellingen.

Naast het opnemen van de typische 'technische' verantwoordelijkheden eisen ze hiermee ook dat er wordt ingezet op voldoende en gecoördineerde sociale begeleiding van de huurders. Hierbij wordt voor meer samenwerking gepleit met o.a. CAW Oost-Vlaanderen, OCMW, de Geestelijke Gezondheidszorg, integrale jeugdhulp, VAPH of andere zorg- en dienstverleners.

	
+	-
<ul style="list-style-type: none">- Nieuwe appartementen- Ik ben blij dat ik een dak boven mijn hoofd heb.- Goed appartement, alles wat ik nodig heb voor mijn vrouw en kindje.	<p>KWALITEIT VAN DE WONING</p> <ul style="list-style-type: none">- Vroeger woonde ik in Milenka en hier had ik veel vocht en schimmel, mijn kinderen werden steeds ziek. Ik nam contact op met de inspectie en nu wonen we op een andere plaats.- Woning niet goed- De woning, ramen en deuren zijn aan vernieuwing toe- Ik wil een andere woonst, een woning op het gelijkvloers want ik heb een rolator. Als de lift kapot is dan kan ik niet meer naar boven.- Ik woon in een appartement met balkon en zonder tuin. Mijn balkon is open, ik mag dit zelf niet dichtmaken voor de brandveiligheid volgens mijn huisbaas. Mijn kinderen kunnen dus onmogelijk op het terras, het is levensgevaarlijk.- Ik heb heel veel vocht in mijn huis. Toen ik er kwam wonen stond de chauffage in de slaapkamer altijd aan, die knop was geblokkeerd. Toen dat hersteld was, kwam het vocht tevoorschijn. Ik heb al verschillende keren gebeld maar er is nog niks aan gedaan. Naar het schijnt als je belt via een advocaat of bewindvoerder, komen ze wel vlug met een oplossing. Ik zet nu tegenwoordig mijn meubels allemaal wat verder van de muur zodat ze niet kunnen zeggen dat het mijn schuld is, dat ik niet genoeg verlucht. Het ligt echt niet aan verluchten, het zit in de muren.- Gebouw: een deur die niet toe kan. Je kan een berging gebruiken, betalend, maar ook daar wordt er gesluisstort. Ik heb ook een deur die lang niet goed heeft toe gekunnen. Er zijn nu overal nieuwe deuren maar ik had blijkbaar het verkeerde slot. Het is ook geen goeie kwaliteit want ik heb al gehoord dat mensen die hun sleutel niet mee hebben, gewoon eens hun schouder tegen de deur zetten en ook binnen kunnen. Wij hebben ook een hoog bad en dat lukt nu nog, maar ik ga

ook naar de tachtig en dat zal misschien binnenkort niet meer lukken om daar in te stappen.

- Wat ik het allermeeste haat aan mijn appartement is het feit dat er steeds urine ligt in de lift, hierdoor stinkt heel het appartement gebouw. Het ruikt zelf naar urine in mijn appartement hierdoor. De verlichting in de lift en de gang worden steeds gestolen, de gangen en lift zijn dus steeds donker.
- In mijn blok is de lift bijna altijd kapot, dan wordt hij gemaakt en na twee weken is hij weer kapot.
- In het gebouw was er vroeger een vaste poetsvrouw, X, en je kon echt van de vloer eten. Nu zijn het telkens andere poetsvrouwen, van andere nationaliteiten en ze spreken de taal niet. Een keer heb ik zelfs gevraagd hoe ze de ruiten poetste van de deuren in de gang omdat die altijd zo vuil waren, je kon er niet meer door kijken! Ze zei 'met product' (spuitje) maar daarna veegde ze het af met een vuile dweil dus dat is ook 'geen avance'. Ze hebben ook heel weinig materiaal, ik zie daar altijd maar gewoon een emmer, dweil en spuitje, dus daar ligt het misschien ook aan. Ook is er eens maanden niet gepeetst, ook al betaalt iedereen hiervoor mee.
- Het stinkt altijd in onze lift, er is altijd vuilnis en er staan altijd vuilniszakken in.

GROOTTE VAN DE WONING

- Ik woon in een studio, daarom woon ik hier niet graag. Hoe iemand woont is al ontzettend belangrijk bij de vraag of iemand wel of niet graag in zijn/haar wijk woont.
- Ons appartement is ook veel te klein voor ons gezin.
- Mijn appartement is te klein, mijn kinderen hebben een eigen slaapkamer maar ik slaap in de zetel.

HUISVESTINGSMATSCHAPPIJ IS ONTOEGANKELIJK

- Onduidelijke communicatie van de huisvestingsmaatschappij, zowel in brieven als via telefoon.
- Contact met de huisvestingsmaatschappij is moeilijk: als je belt moet je al bijna 3 kwartier aan de lijn hangen om iemand te spreken. Als je mailt, krijg je een automatisch antwoord en vaak geen echt antwoord, je weet dus nooit of ze het effectief gelezen hebben of ermee bezig zijn.

+

- Mijn huis is super in orde, het is recent gerenoveerd
- Voor 1 persoon vind ik mijn woning zeker groot genoeg, ik heb ook chance gehad dat er iets op het gelijkvloers vrij stond (slecht te been). Voor het poetsen heb ik een poetsvrouw die komt, ik kan dat niet meer.

-

KWALITEIT VAN DE WONING

- Het enige is dat ik een aangepaste woning wil omdat ik een rolstoel heb. Ik heb al eens gevraagd of ze een leuning aan de trap willen hangen maar ze willen niet met als reden: 'als we dat doen dan moeten we dat in alle woningen doen'. Anders woon ik er wel graag.
- Geen goed huis (op de hoek bij de beek). Er is veel schimmel, er zijn ratten en muizen, het is er ook klein: we (koppel) hebben drie minislaapkamers en we hebben drie kinderen thuis. De keuken is te klein. Het is er te warm.
- Ik woon in een nieuwe sociale woning. Maar mijn woning staat de hele dag gericht naar de zon, dit lijkt leuk maar is het niet. Vanaf dat de eerste zon er is doe ik mijn rolluiken toe. Ik en mijn kinderen kunnen echt niet tegen de warmte, we komen in de zomer dan ook niet veel buiten. Vorig jaar kocht ik een airco voor 400euro, dit was een verademing. Ik kocht zelfs een tweede. Maar niemand zei mij dat dit zoveel zou verbruiken, ik ben nu nog mijn electriciteit van vorig jaar aan het afbetalen. Ik moet nog 800euro afbetalen en deze zomer staat al voor de deur. Ik hou mijn hart vast voor de nieuwe rekeningen.
- Ik heb al weken muizen en kakkerlakken in mijn studio, wanneer ik dit aan mijn huisbaas meld dan zegt hij dat hij iemand gaat sturen van de ongediertebestrijding. Ik wacht al weken. Ik woon hier echt niet graag, daarom woon ik nu tijdelijk bij mijn broer. Ik betaal huur maar mijn appartement staat leeg

GROOTTE VAN DE WONING

- We wonen in hokjes dicht op elkaar. Mijn gevel valt bijna naar beneden, maar er moet eerst iets ernstigs gebeuren voordat de sociale woonorganisatie reageert.
- Huis te veel te klein voor 5 kinderen en 2 volwassenen.
- Te kleine studio om met twee te wonen.
- Ik woon in een te klein huisje voor 3 personen.
- Ik vind mijn woning heel klein. Allez, in feite is het wel groot genoeg voor 1 iemand maar ik heb altijd groter gewoond dus het voelt heel klein. Ik merk

	het vooral bij het poetsen, dat ik alles moet verzetten want er is niet veel vrije ruimte. - We hebben een huis met drie slaapkamers voor tien mensen, dus het is wel wat te klein.
--	--

2. AFVAL

Afhankelijk waar je woont in de wijk Nieuw Gent/UZ kan het afvalbeleid verschillend van vorm zijn. De afvalophaling is afhankelijk van je woonplaats. Deze wordt opgedeeld in zones en naargelang de zones kunnen de bewoners gebruik maken van een gekoppeld afvalstelsel. Inwoners van de wijk Nieuw-Gent/UZ kunnen hiervoor de “digitale kalender” raadplegen en downloaden. Voor sommige bewoners is deze digitale kalender niet van toepassing, daar hun wijkgedeelte of gebouw een sorteerpunt is. Als bewoner van een appartement met min. 10 woongelegenheden (= hoogbouw) breng je je afval naar een sorteerpunt. Bewoners van appartementen (=laagbouw) moeten hun afval in een verzamelcontainer gooien, deze staan vaak in een gemeenschappelijk afvallokaal.

Met de verhuisbeweging neemt in stijgende lijn ook de leegstand van woningen in Nieuw-Gent toe. Opvallend en contradictoerisch neemt echter ook de hoeveelheid afval toe. Oude koelkasten, gescheurde vuilzakken, flessen, verpakkingsmateriaal, huisraad... staan opgestapeld aan de ingang van en rond sommige woonblokken. Maar naast de woonblokken zien we ook dat er op andere plaatsen in de wijk Nieuw-Gent en Steenakker gesluikstort wordt. Ze worden ‘hotspots’ genoemd: bepaalde plaatsen waar meer wordt gesluikstort dan op andere plaatsen.

Dat sluikstorten een probleem is in deze wijk is reeds een bekend gegeven. Net als in veel andere wijken werd de problematiek al grondig in kaart gebracht. Met de probleemstelling als centraal gegeven gaan we via een groepswerking gevormd door bewoners uit de wijk op zoek naar oorzaken van - en oplossingen voor sluikstorten.

We merken bijvoorbeeld op dat

- het afvalbeleid in de wijk Nieuw-Gent/UZ een complexiteit aan systemen kent. Zo zijn er maar liefst 4 verschillende systemen van afvalophaling.
- maar liefst 20 procent van de Gentse huishoudens gebruik maakt van een tegemoetkoming in de kosten voor afval aanbidding.
- de ondergrondse sorteerpunten van IVAGO te hoogdrempelig zijn. Je moet een kaart hebben, minstens 25€ betalen om hem op te laden, het schermje is moeilijk leesbaar, er staan geen pictogrammen op en mensen weten niet hoe het systeem efficiënt te gebruiken. (signalenbundel 2023)
- de sociale huisvestingsmaatschappij ruimt het zwerfvuil vaak zelf op en verhaalt de kosten daarvoor op de huurders (over alle woningen van Woningent heen). (signalenbundel 2023)
- ...

+	-
	<ul style="list-style-type: none">- Te veel afval; sluikestorten, ik vind ook de vuilzakken te duur- Sluikestorten, ook vogels voederen, er is een grote taaldrempel om mensen dingen op een goede manier uit te leggen.- Zwerfafval- Veel sluikestorten- Te veel afval- Vuilzakken goedkoper, sluikestort aanpakken- Een aantal maanden geleden was ik echt depressief doordat het hier in mijn omgeving zo onverzorgd was: zowel in het gebouw werd er niet geïet, overal buiten afval en die hondenuitwerping, niet te doen. Mijn kinderen waren ook ongerust en zeiden dat ik mij er niet zoveel van moest aantrekken maar ik kon er niet aan doen. Ik heb toen zowel X van Thuis.gent als de wijkagent aangesproken. De wijkagent heeft er wel voor gezorgd dat die hondenuitwerping echt vlug werd opgeruimd, dat moet ik toegeven.- Er is ontzettend veel afval op de straat, het is een kwestie van niet willen opruimen. Mensen weten wel hoe het moet maar ze doen het gewoon niet. Ik kan dus niet op straat wandelen met mijn konijn want al dat afval..

+	-
<ul style="list-style-type: none">- Heel propere straat. Als er ergens stinkend vuil staat, bellen de burens naar Ivago en dan is het vlug weg.	<ul style="list-style-type: none">- Het hoekje aan de garages, daar wordt er echt veel vuilnis gedropt. Maar het weghalen ervan wordt nu beter opgevolgd. Ivago komt meer langs, er is ook meer sociale controle. Ook aan die klerencontainers zetten mensen allerlei grof vuil bij.- Het vuilbaksysteem is verschrikkelijk, pampers die lang in de zon liggen stinken super hard. Er is nu heel veel afval op straat, dit was vroeger niet zo. Dit komt volgens mij door de verschillende culturen die samen leven.

	<ul style="list-style-type: none"> - Ik heb veel geuroverlast door de afval containers. → Meer containers en Ivago komt te weinig langs. Ze zouden beter elke week eens komen. - Hondentoilet is verdwenen waardoor mensen met honden hun hondepoep niet opruimen of er zakjes liggen in het park. Echt niet leuk als je in het gras wil zitten voor een picknick ofzo.
<ul style="list-style-type: none"> - Heel soms is er eens wat vuil buiten aan het gebouw of zelden aan de lift, maar meestal netjes. - Rolcontainers hebben wij, een goed systeem. Onze buurt is wel proper. Maar er zouden méér vuilbakken moeten staan, aan elk bankje 1. Niet enkel aan de bushaltes. - Het is best proper bij ons - Het is een heel nette buurt, er wonen veel oudere mensen en die zijn heel proper. Mensen ruimen ook dingen op. Vroeger toen ik in Sint-Amandsberg woonde, was het veel vuiler. Vuilniszakken op straat, mensen die gewoon dingen op straat gooiden.. 	<ul style="list-style-type: none"> - In de gebouwen is het vuil, er is veel verloop van mensen waardoor er ook meer wordt gesluisstort. → Mensen voelen minder eigenaarschap, weten soms ook niet hoe het moet. - Ik gebruik vuilniszakken, is wel echt duur, met kinderen enzo zit dat vlug vol en zwaar(pampers..). - Nu beetje een slordige buurt vind ik, vooral de tuintjes zijn onverzorgd, al die uitgeschoten hagen en onkruid overal. Ik trek dat uit want honden plassen tegen dat lang kruid. Maar aan de blokken, daar is het wel erg he, met dat vuil. - Systeem met kaart, sorteerpunten, zelf wel tevreden van. Wij doen dat, maar veel mensen gooien het gewoon op straat. Vroeger was een apart gebouwtje voor het afval. Daar was het ook soms vuil, maar tenminste binnen, en niet op straat. Maar nu is het veel erger. Je zou eens moeten zien wat er 's nachts bijkomt. Nu moet ik trouwens ook met het poepzakje van de hond helemaal naar voor in de straat, vroeger was er een hondentoilet dichtbij. - Ik doe alles zoals het moet (sorteerpunten) maar ik zie dat mensen soms het gewoon ernaast smijten. Is jammer. Ik weet niet of het een gemakkelijk systeem is omdat ik nog nooit zelf geld op mijn kaart heb gezet. Is altijd mijn sociaal assistent. Ik probeer zo weinig mogelijk afval te hebben, is beter voor de natuur. Maar er staat wel veel geld op mijn kaart, meer dan 400€. Wel raar. - 7 op 10: Super proper, maar rond Rerum Novarumplein: de blauwe en de rode blok: vreselijk vuil, daar geef ik maar 2/10. Mensen smijten gewoon dingen naar beneden uit hun appartement, vreselijk.

3. BUREN EN ONTMOETING

Een buur is iemand die naast, boven, onder of in je nabije omgeving woont. Een goede buur is beter dan een verre vriend, zo gaat het gezegde. Je burens kan je niet kiezen zoals je vrienden. Maar een goede relatie met je burens is fijn voor beide partijen.

Link effect:

Elke buurt is anders. Verschillende kenmerken, zoals de geografie, de inwoners, hun achtergrondkenmerken (vb. leeftijdsverdeling, herkomst, socio-economische status) en hun mogelijke zorg- en ondersteuningsnaden variëren van buurt tot buurt (Heylen, Van Damme, Coussement, & De 17 Decker, 2021). Veranderingen in het sociale leven hebben effect op het samenleven en de relaties tussen burens. In de wijk Nieuw-Gent/UZ

kan men een toenemende diversiteit aan inwoners vaststellen. Een groep vergrijzende inwoners met toenemende chronische gezondheidsproblemen, inwoners met een beperking die door het persoonsvolgend budget nu ook de kans hebben om langer thuis te blijven wonen. Er zijn bewoners met een migratieachtergrond, éénundergezinnen, bewoners met een psychische kwetsbaarheid, bewoners die langdurig werkloos zijn, bewoners met hoge schuldenlast, enz...

Plekken voor spontane ontmoeting verdwijnen, zoals de bakker, het buurtwinkeltje, het café, de misvieringen, sportclubs voor jong en oud, de post of de bank... Dagelijkse inkopen gebeuren in de supermarkt verderop. Drempels tussen burens lijken hoger. Men "kent" elkaar niet meer zo goed. Dat leidt tot eenzaamheid en vraag- of handelingsverlegenheid. Bewoners zijn veelal bereid om hun burens te helpen, maar willen zich niet opdringen. Onderlinge hulp tussen burens is dus niet zo vanzelfsprekend. Een netwerk van zorgzame burens zorgt dan ook voor sociale verbinding. Bewoners zijn de ogen, oren en stem van hun buurt. Zij weten als geen ander wat er leeft en beweegt.

ER IS NOOD AAN WOONBEGELEIDING VOOR BEWONERS IN KWETSBARE WIJKEN

'Het samenlevingsweefsel staat onder druk in woonwijken en -blokken waar veel mensen in een kwetsbare situatie samenwonen (o.a. sociale woningen). Ondersteuning om het samenleven goed te laten verlopen is erg belangrijk. Sociale woonbegeleiding speelt daarin een grote rol. Er is nood aan meer aanbod in sociale woonbegeleiding.

Naast woonbegeleiders zijn ook flatwachters een noodzakelijke actor in het ondersteunen van bewoners om het samenleven vlot te laten verlopen, conflicten te vermijden en ontmantelen.

Het is belangrijk dat de verschillende initiatieven in onderlinge afstemming blijven inzetten op de leefbaarheid in buurten met verhoogde kwetsbaarheid.' (signalenbundel 2023)

DISCRIMINATIE ONDER WIJKBEWONERS

Wonen in een wijk waar structurele samenlevingsproblemen samenkomen is niet simpel. Naast de eigen beleving wordt er dan ook vaak gekeken naar medebewoners in de wijk. We merken dan ook op dat de aanwezigheid van structurele samenlevingsproblemen discriminatie in de hand werkt. Doorheen de babbels die gevoerd werden en de signalen die gecapteerd werden, werden verschillende discriminerende reacties geuit. Zonder de oorzaak van een probleem te kennen en te begrijpen wordt in eerste instantie vaak richting 'de ander' gekeken. Dit zorgt voor meer verdeeldheid in een wijk.

Doorheen de bundel werden discriminerende reacties aangepast aangezien we geen discriminerende of haatdragende boodschappen verder willen verspreiden. We zijn steeds op zoek gegaan naar welke boodschap er achter de discriminerende reactie in kwestie lag. Dit namen we wel verder mee in deze bundel.

	
+	-
<ul style="list-style-type: none"> - Ik heb steeds burens om goeiendag tegen te zeggen. Ik woon hier graag. - Nieuwe gebuur (vriendelijk) - Ik heb fijne burens. Sociaal. - Ontmoeting in de buurt: heb zelf een druk programma (lessen Nederlands volgen en 	<ul style="list-style-type: none"> - Mijn buurman houdt ook vaak de lift bezet zodat anderen die niet kunnen gebruiken. - Geen respect voor elkaar - Verder heb ik geen contact met mijn burens. - Mijn burens en ik zwaaien enkel naar elkaar, verder hebben we nog nooit een woord tegen elkaar gezegd.

<p>poetsles), maar ik spreek af met een andere familie die Pasjtoe spreekt.</p> <p>→ <i>Veel drempels voor anderstaligen, is geremd doordat ze de taal amper spreekt. Meer plekken waar anderstaligen elkaar ontmoeten zou kunnen helpen om op andere plekken te (durven) komen.</i></p> <p>- Ik ga nu veel naar de Leeftuin in de August Vermeylenstraat (ontmoetingsplek). Samen met verschillende buurvrouwen uit de rode blok ben ik al geweest. Daar heb ik enorm veel mensen leren kennen, en ook op het buurtfeest leerde ik opnieuw mensen kennen via de mensen die ik al kende van op de leeftuin. Ik heb ook al twee keer een kaartlegging gedaan voor mensen daar. En het klopte ook.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Wat er is in de wijk is belangrijk maar ook en vooral, wie er is, is belangrijk. - Buren zijn belangrijk maar ik heb er bijna geen meer. --> Geef de leegstand aan de daklozen of vluchtelingen. - Ik heb veel problemen met mijn burens. Mijn buurvrouw smooit en drinkt veel en zorgt dan voor overlast in de gang. Ik durf niet in mijn gang te lopen want dan kom ik haar tegen en creëert ze steeds ruzie. Ze zegt dat bepaald afval van mij is, dat mijn muziek te luid is... dit klopt allemaal niet. Dit is voor mij dan ook de reden om te verhuizen, in augustus verhuis ik naar Evergem. Dit is een veel duurdere woning want op de privémarkt. Dit is zeer duur, maar de veiligheid van mijn dochter gaat voor. - Buurman zorgt voor lawaai van honden, ratten en bedwantsen. - Ik ken niet veel mensen in de wijk. Ik kende er veel maar ze zijn nu vertrokken. - Salutations: niemand is vriendelijk, niet in mijn gebouw maar ook niet in de wijk. Begroeting vind ik net erg belangrijk. Ik denk dat het komt doordat er veel stress is in Europa, iedereen moet veel werken. Iedereen heeft ook zijn eigen problemen. - We hebben weinig contact met onze burens.
--	---

	
+	-
<ul style="list-style-type: none"> - Met de burens een echt goed contact, ik let soms op hun huis als ze er niet zijn. Het zijn al wat oudere mensen. - Super rustige straat, heel goed burenscontact, de burens helpen elkaar - Mijn buurvrouw zorgt dat ik hier blijf wonen, zij voelt als een vriendin voor mij. - Ik heb goede burens - Goede burens zijn belangrijk. Ik woon hier graag en heb een groot netwerk. In Merelbeke is mijn netwerk nog groter, ik ben oorspronkelijk van daar. - We hebben goede burens, ze zijn lief. Ik ken veel mensen in de wijk. - We hebben goede burens, ze zijn lief. Ik ken veel mensen in de wijk. 	<ul style="list-style-type: none"> - Weinig contact met de burens, mijn bovenbuur is een vrouw die bijna nooit buitenkomt. Haar kleinkinderen komen op bezoek en brengen ook boodschappen mee. - Vroeger veel meer contact, de mensen zaten samen op straat. - Om mensen te ontmoeten: taal maakt het moeilijk, ik voel me niet zeker of ik ergens een koffie kan vragen, of ze mij begrijpen dus ik ga nergens koffie drinken. - Naast onze blok: X doet wel moeite om burenscontact te verbeteren. Je mag er koffie gaan drinken maar het zijn allemaal mannen die daar zitten op de bank dus ik voel mij niet comfortabel om mij erbij te zetten. Moest mijn buurvrouw daar al eens soms bijzitten, dan zou ik dat wel durven, want haar ken ik ook een beetje.

<ul style="list-style-type: none"> - Ik woon hier graag, ik heb toffe burens. Ik woon hier ook al 14 jaar, sommige van mijn burens wonen hier al 40 jaar. - Veel ruimte voor ontmoeting, veel mensen om mee te praten. 	<ul style="list-style-type: none"> - Er is geen contact met de burens behalve een knikje.
--	--

4. VEILIGHEID

Als vierde grote element kwamen er veel signalen omtrent veiligheid. Veiligheidsbeleving bestaat bij de meeste mensen uit allerlei verschillende gedachten, gevoelens en emoties, die ook nog eens op heel verschillende onderwerpen betrekking kunnen hebben. Je zou veiligheidsbeleving kunnen zien als een dikke kabel, opgebouwd uit heel veel draden.

Veiligheid en vertrouwen zijn als het ware de smeerolie voor de samenleving. Als mensen weten dat ze veilig zijn en vertrouwen hebben in elkaar en instituties, durven zij zich vrij en in vrijheid te bewegen, zaken met elkaar te doen, samen te werken. Het gevoel veilig te zijn is ook een basale menselijke behoefte.

Daarom is het belangrijk om het onderscheid te kaderen tussen feitelijke en gevoelsmatige veiligheid. Waar het bij feitelijke veiligheid gaat over misdaadcijfers gaat het bij gevoelsmatige veiligheid vooral over de perceptie op veiligheid.

Sociale hoogbouwblokken worden vaak geconfronteerd met stigmatisering en negatieve stereotypen, wat de perceptie van onveiligheid kan vergroten. Daarom is het van cruciaal belang om zowel de feitelijke als de gevoelsmatige veiligheid aan te pakken.

Zowel sociale cohesie als de fysieke omgeving kunnen een grote invloed hebben op het vergroten van het veiligheidsgevoel van bewoners. Een hechte gemeenschap kan helpen bij het verminderen van isolatie en het vergroten van het veiligheidsgevoel. Dit kan worden gestimuleerd door gemeenschapsactiviteiten, buurthuizen en andere initiatieven die interactie tussen bewoners aanmoedigen. Anderzijds zien we het belang van goed verlichte gangen en straten, gemeenschappelijke ruimtes en buitenruimtes.

	
+	-
<p>Veilig, mensen zorgen voor je.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ik woon hier NIET graag. Ik heb tot 10x toe mijn slot moeten vervangen omdat er continu ingebroken wordt. Er wordt van alles uit mijn appartement gestolen. (Aurora) - Onveilige buurt: vandalisme, criminaliteit, druggebruik, krakers - 7jaar geleden maakte ik een verkrachting mee in Orion, ik woonde toen zelf in Saturnus. Ik wou niet meer in deze wijk wonen, ik heb hier te veel pijnlijke herinneringen. Ik heb dit aangevraagd en na 6 maand kon ik verhuizen. Dit waren een lange 6 maand afwachten. Ondertussen liep de rechtzaak ook en deze heb ik verloren, ik werd niet geloofd omdat ik niet genoeg bewijs heb. Nu woon ik in de buurt van de Hubo en hier wordt ik

	<p>gepest door mijn bovenbuurvrouw. Het is overal iets.</p> <ul style="list-style-type: none">- Mijn appartement is gisteren bestolen geweest. Ik woon op de 9e verdieping en mijn ruit stond nog open, ze zijn via het terras binnen gegaan. Ik woon er alleen met mijn dochter van 13 jaar. We voelen ons echt niet veilig.- Het is een gevaarlijke buurt.- Op straat zijn er bendes die mij een onveilig gevoel geven, op nieuwjaar heb ik de politie gebeld omdat er al de hele middag vuurwerk was op het rerum-novarumplein. De vele knallen maakten mij en mijn konijn bang. Nadien spraken er bendes mij aan en filmde ze mijn reactie. Ik ken ook verschillende oudere mensen die niet meer uit hun appartement durven komen, mijn buurvrouw durft zelf niet meer naar haar brievenbus gaan kijken.- Er is wel veel criminaliteit maar dat is wel al beter dan vroeger.- Er wordt veel gestolen, mijn broer is eens bestolen geweest, dat is in de wijk echt een probleem.
--	---

	
+	-
	<ul style="list-style-type: none">- Onveilig gevoel want veel armoede en drugs in de wijk.- Op het plein zijn er veel voetballende jongeren en dat is veel lawaai, die babbelen zo luid. Soms slaan ze ook ruiten in gewoon als ze zin hebben.- Weinig contact met de burens. De jongeren op het plein 'maken alles kapot'- Er is ook zoveel criminaliteit in de wijk.- Ik woon hier ontzettend graag in de wijk maar ik voel me hier zo onveilig... Ik heb een dochter van 17 jaar en ik ben echt bang. Er is hier zo veel criminaliteit, overal wordt er drugs gedaan. Zowel oudere als jongere groepen van mensen.

5. ANDERE SIGNALLEN

De optelsom van verschillende elementen van leefbaarheid zorgen voor leefbaarheid als geheel. Over de elementen kwaliteit van mijn woning, afval, buren en ontmoeting en veiligheid kwamen de meeste signalen boven. Echter waren er nog heel wat elementen die als gespreksonderwerp werden aangehaald.

WINKELS IN DE BUURT	
+	-
	
<ul style="list-style-type: none">- Mijn schoonzoon doet de boodschappen met de auto in verdere winkels, heel soms ga ik naar de Turkse winkel in de Zwijnaardse Steenweg.	<ul style="list-style-type: none">- Winkels zijn te ver- We gaan verder in de wijk voor goedkoop eten (Aldi). Dat is al geen wandelafstand meer.- Er zijn hier niet veel winkels meer hé, wat heb je hier nog? Ik ga naar de Aldi maar dat is te ver voor mij, LDC de regenboog komt mij oppikken.- De supermarkt in de buurt is te duur. Ik ga dus naar de aldi wat verder.- Er zijn weinig winkels en de winkels die er toch zijn, zijn super duur.
	
<ul style="list-style-type: none">- Ik woon hier heel graag, we hebben alles: Tram, bus, winkels in de buurt, veel sociale organisaties- Veel winkels dichtbij- Voldoende winkels in de buurt.- Mijn zuster komt elke week met boodschappen naar mij van de colruyt meestal. In de buurt ga ik ook wel eens met vriendinnen naar het Picolootje. Het is daar wel goed van eten.	<ul style="list-style-type: none">- Vroeger waren er in de wijk allemaal kleine zelfstandigen, bakker de Loof gaat nu ook stoppen. Een goeie slager of een viswinkel, dat mis ik wel. Spijtig want als er een nieuwe winkel komt, is het een Turkse winkel.- Weinig winkels dichtbij, schoonzoon gaat met de auto boodschappen doen in Mariakerke.- Te weinig winkels dichtbij, gelukkig is er nog het kleine carrefourtje- Te weinig winkels in de buurt- Maar vroeger waren er veel meer winkels; een viswinkel, een bloemist, een slager, dat is een ferm gemis. Een markt is er ook nog efkes geweest op woensdag, daar ging ik ook wel voor verse groenten.

OPENBAAR VERVOER

+

-

- Ik stap 11 minuten van mijn appartement naar de halte, dat vind ik wel wat ver.

- Goeie verbinding met OV
- Openbaar vervoer: supergoeie verbinding (tram 2, bus 5)
- Openbaar vervoer is wel echt goed, goeie verbinding met tram en bus
- Ik woon hier heel graag, we hebben alles: Tram, bus, winkels in de buurt, veel sociale organisaties

- Van openbaar vervoer, blijkbaar gaan er haltes van bus 5 worden afgeschaft, ik vind dat wel straf. Ik heb ook gehoord dat er bepaalde straten rond de kerk 1-richtingsverkeer worden, dat is toch niet zo praktisch als je niet goed te been bent.
- De bus nemen is echt moeilijk met een rollator, ik neem eigenlijk enkel de tram.

LEEGSTAND

+

-

- Veel leegstand in NG
- Leegstand in mijn gebouw
- Er is hier veel leegstand, veel mensen zijn ook vertrokken omdat ze een factuur kregen voor verwarming dat niet van hen was.

- Er is denk ik geen leegstand.

- Het appartement onder mij is gekraakt en dit geeft mij een onveilig gevoel. Ik snap ook niet waarom er zoveel appartementen leeg staan, zelfs als ze vernieuwd zijn.

GROEN IN DE WIJK

+

-

- Mijn kinderen hebben veel ruimte om te spelen en rond te lopen, het open grasveld voelt aan als onze tuin.
- Zeer groene wijk

- Brugse Poort is een catastrofe, hier is het rustig. Veel open ruimte en groen.
- Steenakker heeft een heel mooi park nu
- Een supermooi nieuw aangelegd park in de buurt, echt mooi gedaan, met bankjes enzo. Vroeger was er weinig open ruimte. Nu is dit wel beter door dit park.

- Er is te weinig groen in de wijk, een schande dat ze appartementen blijven bijbouwen.

RUST

+

-

- Rust is belangrijk voor mij en het is hier wel rustig.
- Het is hier rustig.

- Ik huur een sociale woning, dit is een nieuwbouw maar voor mij niet ideaal. Ik zoek rust en die vind ik daar niet. Ik hoor de hele tijd de autostrade, ik mag geen vliegenraam installeren van mijn huisbaas en hierdoor vliegen er continu pollen binnen maar door mijn rolstoel kan ik niet stofzuigen. Ik vind nergens rust: op straat trompen auto's op mij, maar ik kan niet op het voetpad door de putten, fietsen, ongelijke stenen, mensen die op het voetpad hangen... Ik zoek rust en ik vind die nergens, ik word hier zot in Nieuw Gent. (rolstoelgebruiker)

- Ik heb een heel rustige straat, bijna geen straatlawaai of geluidsoverlast. Mijn burens zijn ook oud, dus die hoor ik ook niet.
- Het is hier rustig

GELUIDSOVERLAST

+

-

- Geen last van lawaai.

- In de gang zijn er vaak boze ouders en schreeuwende kinderen, dit vind ik niet fijn. Kinderen hebben te weinig ruimte in hun thuisplek om te kunnen spelen, hierdoor spelen ze in de gang.
- Problemen met te veel lawaai
- Lawaai
- Geluidsoverlast

- Honden zorgen wel voor geluidsoverlast.
- Veel lawaai

Mijn buurman speelt veel luide muziek, ik vind dit niet erg want ik hou van reggae.

STRAATVERLICHTING

+

-

- Straatverlichting brandt helemaal niet lang.
- Te weinig straatverlichting
- Af en toe worden lichten gedoofd 's nachts
- Ik voel me echt niet veilig als het hier zo donker is

- Meer straatverlichting na 12u. Van 12-05u is het pikdonker in de wijk, dit voelt zeer onveilig aan. Ik ken mensen die niet buitenkomen omdat het hier zo donker is. Wanneer ik na een voetbalmatch thuis kom, wil ik ook zo snel mogelijk naar huis gaan. Er is ook nood aan positieve beeldvorming over de wijk

SPEELTUIN	
+	-
	
-	- Te weinig speeltuintjes
	
-	<ul style="list-style-type: none"> - Het speelplein zou er ook moeten zijn voor iedereen, nu zie je altijd dezelfde kindjes die er spelen. - Te weinig speelruimte voor kinderen.

VRIJWILLIGERSWERK	
+	-
Ik zou graag vrijwilligerswerk doen hier in de wijk, maar ik weet niet waar ik dat kan vinden.	

SCHOLEN IN DE BUURT	
+	-
	
<ul style="list-style-type: none"> - Veel scholen - Er is een school in de buurt. 	
	
<ul style="list-style-type: none"> - Het is dicht bij mijn werk en de scholen voor mijn kinderen 	<ul style="list-style-type: none"> - niveau van de scholen hier in Nieuw Gent is laag, mijn zoon moest eerst blijven zitten omdat hij zogezegd niet mee kon, maar hij verveelde zich hier op school, nu zit hij in Sint-Pieters en daar doet hij het supergoed. (persoon 2 vult aan: mijn drie kinderen hebben ook hier niet hun school afgemaakt, en verhuist naar Gent Sint Pieters, het is echt een laag niveau hier, ook al veel te lang dezelfde leerkrachten)

ACTIVITEITEN IN DE BUURT

+

-

- Het Wijkgezondheidscentrum, daar heb je eigenlijk alles, we zijn er al naar de bewegingslessen (rond stabiliteit), tandarts, kine, dokter, diëtist geweest.
- Er is vanalles te doen in de wijk

- Er zijn enorm veel activiteiten voor jong en oud (bij Pino: super goed dat die er zijn in de wijk)
- Ik woon hier heel graag, we hebben alles: Tram, bus, winkels in de buurt, veel sociale organisaties
- Er zijn veel activiteiten in de buurt
- Veel verschillende diensten dichtbij mij in de wijk.

ALCOHOL- EN DRUGGEBRUIK

+

-

- In de wijk is er veel alcoholisme en wordt er veel gerookt. Ik doe dat niet dus vind ik dat ook niet fijn
- Druggebruik
- Op mijn gang wonen drugsdealers en zij zorgen voor lawaai en geuroverlast.
- Er zijn veel problemen in de wijk rond drugs. Ze zijn op zoek naar geld.

- Er is veel alcoholgebruik in de buurt. Zowel jong als oud.
- Mijn onderbuurman is een dealer en 's nachts staan er vaak druggebruikers voor mijn deur, door mijn slaapmedicatie ben ik vaak verdoofd wanneer ik wakker word.
- Druggebruik: veel op de pleintjes, er zou meer gerichte controle moeten zijn, dit is al beter nu, er wordt meer gepatrouilleerd door politie, maar het zou nog meer mogen zijn

POLITIE OP STRAAT

+

-

- Er is genoeg politie op straat en ik kan er ook goed mee praten. Dat had ik vroeger niet in een andere wijk, ze zijn vriendelijk.

- Te weinig politie
- Drugs streng aanpakken, te weinig politie op straat
- Politie is niet te zien op straat. Eigenlijk zouden die toch meer moeten patrouilleren, dan zou er misschien minder sluikstort zijn.

- Genoeg politie op straat, spreekt soms de politie aan, heel toegankelijk.

PARKING

+

-

- Gratis parking

- Parking: ik heb de dienst verkeer gecontacteerd want er is bijna nooit parking voor mijn deur, gelukkig heb ik een box, maar die boxen voor auto's gaan verdwijnen.
- Parking: Jonge mensen, ik weet niet of het studenten zijn of niet, komen hier hun auto of elektrische step zetten en nemen dan de tram naar de stad. Hier is het nu nog gratis parkeren, maar het wordt ook betalend. Hopelijk gaat dat dan wat minderen.

ANDERE

+	-
	
<ul style="list-style-type: none">- Goede buurt- I love it here, everything is nearby: the community, De Serre, sociaal restaurant... It's amazing here.	<ul style="list-style-type: none">- De wijk is totaal niet toegankelijk voor mij en mijn rolstoel. Pleinen met kasseien, winkel met trapjes, straten/voetpaden met putten, zelfs het toilet in de Serre is niet toegankelijk voor mij. In het Geraarke kan ik niet langsgaan voor kledij of voeding want de inkom is met een trap. Ik laat dus wekelijks iemand van Colruyt komen met mijn boodschappen, dit kost mij een fortuin.
	
<ul style="list-style-type: none">- Ik woon hier wel graag.- Ik vind alles goed in de wijk, ik woon er al mijn hele leven.	<ul style="list-style-type: none">- "Ik wil hier weg, heb in het verleden al te veel meegemaakt hier." Wou hier niet verder over uitwijken.- Zo jammer dat ze een tv-programma gemaakt hebben over Nieuw Gent: ze toonde enkel het slechte en criminele van de wijk. Zoveel politie en drugs in beeld, dit klopt niet. Er is nood aan positieve beeldvorming.- Ze zouden wel eens mogen snoeien. Ja ik weet van maai mei niet maar vooral in de greppels van de riool zie je nu veel groenafval, dat zouden ze wel mogen opkuisen

Buren

Openbaar vervoer

Leegstand

Groen in de wijk

Geluidsoverlast

Straatverlichting

Speeltuin

Mijn stem telt

Parking

Afval

Geuroverlast

Vrijwilligerswerk

Ontmoeting

**Scholen
in de buurt**

**Winkels
in de buurt**

**Activiteiten
in de buurt**

Alcoholgebruik

**De kwaliteit van
mijn woning**

Druggebruik

Politie op straat

03 BRONNEN

[2023 Signalen](#). (z.d.).
Beleidssignalen.

[DE 30 EISEN, met antwoorden van Stad Gent](#) -. (2023, 21 juni).
Recht Op Betaalbaar wonen, Geen Enkel Mens Op Straat.